TOVERI

Länsen suomalaisen työväen äänenkannattaja, ilmestyy Astoriassa, Oregon, joka päivä paitsi sunnuntaina.

TOIMITUSKUNTA:
W. N. REIVO, LAURI MOILANEN,
ADOLPH SALMI, A. B. MÄKELÄ,
SULO SYVÄNEN.

TOVERI
(THE COMRADE)

The organ of the Finnish workers in the Western states. The only Finnish daily in the West. Published daily, except Sunday, at Astoria, Ore., by the Western Workmen's Publishing Society.
ANTTI J. PARTAN, Manager.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the postoffice at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

Ilmotushinta 40c palstatuumalta. Kuolemänilmotukset $1.50 kerta ja muistovärsyillä $2.00 kerta. Kihlaus-, syntymä- ja avioliitto-ilmotukset $1.00 kerta, halutaantieto- ja nimenmuutto-ilmotukset 50c kerta, naimailmotukset $1.50 kerta, avioero-ilmotukset $1.00 kerta. Seisovat ilmotukset sopimuksen mukaan. Satunnaisista ilmotuksista tulee rahan seurata mukana. Englanninkielestä suomennetaan vapaasti.

Advertising rates in effect July 1, 1912, 40 cents per inch. Special discount is allowed for larger and continuous advertisements.
TOVERI, BOX 99, ASTORIA, ORE.

TILAUSHINNAT
Yhdysvalloissa ja Canadassa:
Yksi vuosikerta..$5.00 6 kuukautta..$3.00
3 kuukautta... $1.60 1 kuukausi... .60
Suomeen ja muualle ulkomailie:
Yksi vuosikerta..$6.00 6 kuukautta..$4.25

Huoneusto sijaitsee 10:nnen ja Duane katujen kulmassa. Telefooni: konttori 365, toimitus 852.

Työväenjärjestöille ei sellaista sallittaisi

Arizonan surullisen kuuluisat työselkkaukset ovat vielä tuoreessa muistissa kaikille niille jotka ovat ollenkaan seuranneet työselkkauksia tässä maassa. Sikäläiset kuparikomppaniat menettelivät siten kuin halusivat, välittämättä mistään, sillä ne olivat jo etukäteen valvoneet asioitaan niin että valtion hallitus oli niiden takana ja kaivoskaupunkien virkakunnat samaten, joten suurimpienkaan roistomaisuuksien estämisestä ei ollut mitään pelkoa.

Osotukseksi siitä kylmäverisyydestä, jolla esim. roistouksistaan tunnettu Phelps-Dodge yhtiö menetteli, mainitsee Arizona Labor Journal miten yhtiö alkoi varustautua selkkausten varalle Bisbeessä jo kolmea kuukautta ennen lakkoa, tilaamalla m. m. viisi kuularuiskua ja satatuhatta panosta ampumatarpeita, sekä suuren joukon kaikkia muita "sotatarpeita", yhteensä kaikkiaan yli yhdeksän tuhannen dollarin arvosta. Ja edelleen osotukseksi siitä, että niitä tarvittiin kiireesti, olkoon mainittu, että ne tilattiin pikatavarana lähetettäväksi (expressissä), vaikka niistä siten piti maksaa seitsemänsataa dollaria kuletuskustannuksia.

Kun vertaa tätä menettelyä siihen vainoon, jonka alaisina työväenjärjestöt ovat, niin eipä oikein saata olla huudahtamatta, että tällaistako se tasa-arvoisuus on, josta porvarien vaaliagitaattorit niin kiivaasti puhuvat.

Olettakaapa, että joku nyt syytteessä olevista työväenjärjestöistä, olipa se sitten I. W. W.-liitto tai sosialistipuolue, olisi tilannut jollekin paikallisosastolleen edes yhdenkään kuularuiskun ja tuhansia panoksia ampumatarpeita, niin koko maan sanomalehdistö puhuisi kapinaan valmistautumisesta.

Mutta kun yksityinen yhtiö, joka on ensin vääryydellä anastanut haltuunsa yleisiä maita ja kylmäverisesti murhauttanut satoja työläisiä työpaikoillaan tilaa viisi kuularuiskua tarkotuksella teurastuttaa häikäilemättä kaikki ne työläisensä, jotka uskaltavat vaatia palkankorotusta, järjestymisoikeutta ja parannuksia oloihinsa, jotka hallituksen tutkijakomiteakin on selittänyt sietämättömiksi, niin yksikään sanomalehti ei mainitse siitä sanallakaan.

Yksityisillä yhtiöillä on miltei rajaton valta menetellä miten ne haluavat, kun työväenjärjestöillä sitävastoin ei ole minkäänlaista oikeutta.

Phelps-Dodge yhtiön virkailijat ovat vielä kaikki vapaana, ei edes ketään heistä ole aiottukaan asettaa syytteeseen näiden teurastusyritystensä johdosta. Äskettäin toimeenpantu syytteeseenasettaminen Bisbeen karkotusten johdosta lienee unhottunut kokonaan, koska siitä ei olé mitään kuulunut. Näitä työläisten teurastajia kunnioitetaan jaloina isänmaallisina samalla aikaa kuin työläisten oikeuksien puolesta taistelleet menehtyvät vankiloissa ja kidutuskammioissa. Ja tämä kaikki vain siksi, että riistäjäluokka on aikoinaan valvonut etujaan ja hankkinut itselleen valtaa kongressissa ja lainlaatijakunnissa, joten lait, tuomioistuimet ja koko valtiomahti ovat sen takana.

Mutta siitä huolimatta meillä on joukko fanatiikkoja työläistenkin keskuudessa, iskien päänsä jokaiseen poliisin kapulaan ja valmis jokaisen kuularuiskun edessä teurastettavaksi, huomaamatta ollenkaan sitä, että heidän välinpitämättömyytensä valtiovallan valtaamisen suhteen on juuri sitä, mitä riistäjät haluavat.

Valtiollisia orjakarsinoita ne ovat

Riistäjäluokan valtiolliset puolueet alkavat jälleen lajitella vaalisyöttejään ja kalastella työläisiä koukkuihinsa syysvaalien varalta. Tulevat kansallisvaalit ovat useassa suhteessa sangen suurmerkitykselliset. Paljon riippuu siitä, ketä tulee kultakin paikkakunnalta valituksi kongressiin, joten ei olekaan kumma, jos tuleva vaalitaistelu tulee verrattain kiihkeäksi.

Äskettäin pidetty King kauntin (Wash.) demokraatien edustajakokous on oivallinen näyte siitä häikäilemättömyydestä, jolla vallassaoleva puolue käy vaalitaisteluun. Sillä on sisua tarjoutua "työväenluokan valtiolliseksi kodiksi," kuten sen ohjelmajulistuksessa sanotaan. Vaikka ei puolueen taholta ole tehty mitään, jonka millään tavalla voisi selittää työväestöä hyödyttävän, niin sittenkin luetellaan sarja asioita, joiden sanotaan olevan sangen suurmerkityksellisiä. Sellaisina mainitaan esim. kansallinen reservipankkilaki, rautateiden valtion haltuun ottaminen ja takaus siitä, että ne jälleen luovutetaan takasin entisille yhtiöille , maanviljelyslainalaki, josta ei tavallinen työläinen saa millään ehdolla senttiäkään maata ostaakseen, ja muita samanlaisia aivan merkityksettömiä. Näiden lisäksi luvataan yleinen kieltolaki, työväen vaaranalaisuusvakuutuslain parannuksia, yleinen äänioikeuslaki joka antaisi äänestysvallan naisillekin, jne.

Tosiseikka kuitenkin on, että esim. työläisten vaaranalaisuusvakuutuslain parannus — muuten ainoa laki joka yllämainituista ollenkaan suoranaisesti parantaa työläisten asemaa — olisi ollut mahdollista jo ennenkin, jos demokraatinen puolue olisi sellaista halunnut. Mutta se onkin tehnyt kaikkensa minkä se on voinut sen lain parannusten estämiseksi, niin että sen nykyisellääolo on oikeastaan valtapuolueen ansio.

Miltä hyvänsä puolelta tarkastaakaan demokraatipuolueen toimintaa, on se ollut niin vastakkaista työläisten eduille, kuin ikään minkään puolueen toiminta voi olla. Ja mitäpä muuta voisi odottaakaan. Sehän on riistäjäluokan muodostama omien etujensa ajamiseksi. Sellaisenaan se ei voi palvella muuta kuin riistäjiä, joiden edut ovat kaikkialla vastakkaiset työläisten etujen kanssa.

Valtiollisten kotien asemasta ovat vanhat puolueet valtiollisia orjakarsinoita joihin työväestö koetetaan ajaa, tarkotuksella estää se toimimasta omaksi edukseen. Niissä pidetään työväestö alituisesti kerittäväksi valmiina lammaslaumana, oikeuksia vailla olevana orjalaumana, jonka vaatimuksia ei kukaan kuuntele.

Jokainen työläinen, joka tulevissa vaaleissa antaa äänensä jollekin muulle kuin sosialistipuolueelle, taistelee luokkansa etuja vastaan. Sosialistipuolue on ainoa työväestön luokkapuolue, muut edustavat joko varsinaista suurporvaristoa, kuten demokraatipuolue ja republikaanipuolue, tai joitakin pienporvariston ryhmätetuja, kuten Non-partisan liitto, kieltolakipuolue ja mitä hyvänsä uusia puoluemuodostumia syntyykin vielä vaaleihin menessä.

MAILMANKATSOMUKSIA

LENTOKONEITTEN RAKENTAMISESTA CANADASSA

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., Aug. 15, 1918, as required by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

kertoo erään sikäläisen lehden kirjeenvaihtaja m. m. seuraavaa:

Aluksi silmäili kirjottaja lentokoneisiin travittavaa puutavaraa, sellaisena kuin se saapuu kaukaa Brittiläis-Columbian rannikon sahalaitoksista. Tuo puutavara on valkopetäjän näköistä, mutta sillä on jalavan joustavuus, valkoisen pähkinäpuun ("hikrin") sitkeys, petäjän keveys ja väri.

Ne hopea- tai sitkakuusen nimellä tunnetut jättiläispuut, joista tämä puutavara on sahattu, ovat kuudesta kahteentoista jalkaan läpimitaten ja kohottavat latvatöyhtönsä kolmekin sataa jalkaa korkealle lauhkeaan Tyynenmeren ilmaan, suorina kuin salko. Kahdeksan jalan paksuinen puu oli taimena siiloin, kun Columbus löysi Amerikan. Kahdentoista jalan vahvuinen vanhus oli jo eräitten vuosisatojen ikäinen, ennenkuin kapteeni Vancouver purjehti Georgian poukamaa ja näki sen kasvupaikat.

Lentokonetehtaassa on noiden puiden mahtavista rungoista saatua, huolellisesti valikoitua puutavaraa pinottuna vajoissa ja kuivaushuoneissa, tahi vielä purkamatta rautatievaunuissa sivuraiteilla. Rannikon sahoissa, joissa tukit on pienitty, noin 30 prosenttia pölkystä kelpaa ollenkaan valikoitavaksi. Joka lankku tarkastetaan perinpohjin. Neulankin paksuinen oksa, joka ammoisina aikoina on puun kasvaessa runkoon hautautunut, saattaa lankun kelpaamattomaksi lentokoneen rakennukseen. Joka lauta on oleva ehdottomasti puhdas oksista ja muista vioista.

Puuaine tarkasti valikoitua.

Jos lankun päässä näkyy vähemmän kuin viisi vuosirengasta, osoittaa se, että puu on jonakin aikana elämässään kasvanut liian hyötyisästi, ja sentähden jäänyt karkeasyiseksi, joten sen kestävyys ei ole taattu ja lauta raakataan. Mitä hitaampi kasvu, sitä hienommat ja tiheämmät syyt.

Pintapuu ei kelpaa tähän tarkotukseen, eikä myöskään sydänpölkky. Kun sahuri on ottanut otettavansa, jätetään loput varastoon, käytettäväksi aikanaan tavallisiin rakennustarpeihin tai jauhettavaksi puumassaksi rannikon paperitehtaita varten.

Lentokonetehtaalla puutavara yhä uudestaan tarkastetaan ja valikoidaan. Se tulee sitte kahdesta neljän tuuman vahvuisiksi, neljästä kahdeksaan tuuman levyisiksi ja aina kuudentoista jalan pituisiksi sahattuina lankkuina. Kyllähän sitä sahataan rannikon sahoissa 40 ja 50 jalan pituisiakin lankkuja, mutta pitkä tavara viedään Englantiin isojen taistelu- ja tiedustelu-tasojen siipiriu'uiksi.

Tavallisten lentokoneitten siipiriu'uiksi valikoidaan tehtaassa ainoastaan täydellisesti virheettömät kappaleet. Siihen tarkotukseen soveltumattomista palasista' voidaan saada kelpaavia lyhyempiä side- ja tukiriukuja, käyriä y. m. Siksipä tehtaassa hyvin vähän enää jää hylkytavaraksi.

Tätä nykyä rakennetaan Canadassa ainoastaan harjottelukoneita, mutta varsin luultavasti tulee sodan jälestä valmistettavaksi koneita myyntiä varten, sillä epäilemättä tulee lentokone yhtä yleiseksi kuin automobiili nyt on moneen tarkotukseen.

"Voineeko", kysyi kirjottaja tehtaan johtajalta, "sodan jälestä kin hyvänsä keskinkertaisella konetuntemuksella varustettu mies oppia hoitamaan lentokonetta niinkuin automobiilia?"

"Miksikäs ei niinkin yksinkertaisia koneita voitaisi rakentaa, ja varmana voi pitää, että niitä tulee olemaan markkinoilla. Myytäviksi aiotut koneet saavat olla paljoa yksinkertaisemmat ja halpahintaisemmat kuin sotatasot", hän selitti, "sillä niiden ei tarvitse olla niin kovassa rääkissä kuin mihin sotakoneet joutuvat temppuilessaan ja taistellessaan. Lentokoneen hoitamiseen on sangen helppo oppia."

"Onko niissä itselähtöiset moottorit?"

"Ei. Jos moottori seisahtuu lennossa oltaessa, ei ole muuta mahdollisuutta kuin leijailemalla yrittää laskeutua maahan. Tavallisestikin moottori pysäytetään ennen maahan tuloa. Eikä moottorin pysähtyminen ylöilmoissakaan kovin vaarallista ole, jos ilmailija on selvillä koneensa hoidosta."

Ilmahirviö tekeillä.

Kirjottaja oli tuossa tehtaassa nähnyt ihmeellisen kapineen, josta hän sensuurin takia kuitenkaan ei yritä tehdä seikkaperäisemmin selkoa. Sen vain sanoo, että mitään sen kaltaista ei entisestään ole olemassa maan pinnalla, ei merillä eikä ilmassa. Siinä on tarvittu taitoa sen suunnittelussa, ja kun se ilmaan nousee, on kuin olisi suuri valtameren huijari lähtenyt lentoon ja laskeutuisi viholliseń kimppuun.

Tuota hirviötä ensi kerran nähdessä voisi helposti luulla, että kokonainen kaupungin kortteli on noussut ilmaan. Muuten ei kirjottaja siitä sano muuta kuin "siittepä näette." Se on rakennettavana erään liittoutuneen vallan laskuun; useita sellaisia ilmahuijareita on tekeillä eri paikoissa tällä mantereella ja, mikäli kirjottaja tietää, myös Europassa.

Mielenkiintoinen seikka lentokoneitten rakennuksessa on, että hallituksen tarkastajien on tarkastettava ei ainoastaan joka kone, vaan jok'ikinen eri osa koneessa. Jokainen messinkiruuvi, jokainen vaarna lasketaan ja tutkitaan; joka pikkuseikka rakenteessa otetaan huomioon ja tarkastetaan; pieninkin viimeistelyssä jäänyt karheus on sili tettävä, ennenkuin esinettä hyväksytään.

MARJAT VOIN VASTIKKEEKSI.

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., Aug. 15, 1918, as required by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

Canadan elintarvehallinto kehottaa kesäverailijoita ja kaikkiakin maalla asujia käymään metsämarjojen kimppuun. Metsämarjoja sanotaan tävallisuuden mukaan nytkin olevan runsaasti. Tärkeimpänä aiheena tähän kehotukseen on voin puute Europassa. Tulevana talvena täytyy tällä mantereella paljon käyttää marjahilloa voin asemesta, ja kaikkein hienoimman makuinen hillo saadaan metsämarjoista.

Siinä on kuitenkin muuan seikka, jota me emme oikein ymmärrä. Canadassa on sokerin käyttö rajotettu puoleentoista naulaan henkeä kohden kuukaudessa: kuinka sillä hillo ja keitetään?

KUNINGAS TARVITAAN SUOMEEN KIELELLISISTÄ SYISTÄ.

Maankavallusmatkastaan, mustalaisten kielen taidostaan ja monesta muusta ansiostaan tunnettu professori J. J. Mikkola oli vuoden 1915 aikana "vapaamielinen, kansanvaltainen henkilö, joka koetti ymmärtää sosialismia", sanotaan hänestä eräässä kehaisussa.

Tämä "vapaamielinen, kansanvaltainen" henkilö harjottelee parhaillaan pokkaamaan kuninkaalle.

Hänkin on nimittäin nähnyt "vapauden ja kansanvallan tuen kuninkuudessa" ja kirjottaa siitä "Uudessa Aurassa" seuraavaa:

"Ainoastaan kuninkaan arvovalta on yläpuolella puolueitten ja päivän kiistojen ja hänen johdollaan pysyy maamme kunnioitettuna ulkomaillakin. — Määrävuosina tapahtuviin presidentin vaaleihin koettaisivat ulkovallat vaikuttaa lahjomalla hefkoluontoisimpia valitsijoita melkoisilla rahasummilla. (Mutta kuninkaan lahjomiseen tarvitaan kait suuremmat summat, joten maahan tulee enemmän rahaa. — Tov.) Tasavaltana me joutuisimme keskenään kiistävien suurvaltojen leikkipalloksi. En ryhdy tässä käsittelemään niitä tavattomia haittoja, jotka tasavalta toisi meille mukanaan. Tahdon vain torjua muutamia väitteitä, joita on tehty kuninkuutta vastaan.

Kuningasvalta ei ole samaa kuin itsevaltius. Kysymykseen tulisi vain perustuslaillinen kuninkuus, jonka vallan rajat ovat hallitusmuodossa määrätyt. Mitään hovin loistoa meidän ei liioin tarvitsisi pelätä, sillä Suomen suuruisissa maissa olevat kuninkaat pitävät sangen vaatimatonta hovia. Erikoisesti pelätään kuningashovin kautta ruotsalaisuuden pääsevän valtaan. Tämä pelko edellyttää joko kuningasta, joka olisi siksi typerä, että hän nojautuisi maamme vähemmistöön ja sen kautta tekisi itsensä mahdottomaksi, tai että suomalaisuus olisi edeltäpäin päättänyt olla heikko. Epäkansallisena esiintyvä kuningas on nykyaikana mahdottomuus, siitä ei ole ainoatakaan esimerkkiä Europassa. (Kreikka ja Bulgaria, joiden vierasperäiset, siis epäkansalliset kuninkaat ovat viimeksi joutuneet laputtamaan, eivät tietenkään ole Europan maita. — Tov.). Mikään ruotsalainen enempää kuin tanskalainenkaan prinssi ei tulisi kysymykseen ehdokkaana, vaan ainoastaan saksalainen. Ja Saksasta me kyllä saisimme kuninkaan, jolla olisi paitsi hallinnollista ja sotilaallista kykyä, äly nojautua suomalaiseen kansaan ja tehdä hovinsa suomalaiseksi. Kuninkaallisessa käytännössä suomenkieli ylhäistyisi. Se tulisi myöskin ylimystön kieleksi. Itse suomalaisetkin antaisivat sille suuremman arvon kuin tähän asti. Ja niin tulisi kerran suomenkieli kunniaan kuninkaan hovista mökkiin saakka."

"Atamaani Svinhufvud"

— sellaisella otsikolla varustetussa kirjotuksessa koettaa saksalainen Vorwärts, joka nykyään on sikäläisten sotasosialistien käsissä, selittää tolsella ja paljca järkevämmällä tavalla, miksi Suomeen on kuningas hankittava juuri Saksasta.

"Herra Svinhufvudilla", sanoo lehti, "on nyt monarkillinen valta, mutta se on hänellä vain tilapäisesti ja henkilökohtaisesti. Porvarillinen herra Svinhufvud ei voi missään tapauksessa eikä minään päivänä tulla hallitsijaksi 'jumalan armosta.' Hän siis vain valmistaa tietä sille, joka hänen jälkeensä tulee.. Mutta tuo hänen jälkeensä tuleva on tietenkin otettava siitä maasta, jolla yksinään maailmassa on niin monta ruhtinashuonetta ,että niistä voidaan saada hallitsija ei ainoastaan kaikkiin valtioihin tällä palloila, vaan vielä pariin kiertotähteenkin — nimittäin Saksasta."

Maanviljelystyöläisten asunto-oloista Yhdysvalloissa

Korjauksia kaivataan kipeästi.

Yhdysvaltain maanviljelystyöläisten asunto-oloista julkasi L. Magnuson viime kesäkuulla Yhdysvaltain työviraston kuukausi julkaisussa kirjotuksen, josta lainaamme tähän muutamia kohtia, koska siinä on muillekin kämppäreille huomioonotettavia seikkoja.

Maanviljelystyöläisten puutteesta ja järjestämistyön tarpeesta puhuttaessa, siloin kun on aikomus saavuttaa parhaimmat tulokset, ovat asuntosuhteet erikoisesti merkille pantavat. Erittäinkin suuressa määrässä puut tuu käytännöllisiä tietoja siitä millä tavalla työläisten täytyy asua viljankorjuun aikana. Kaikki ne henkilöt, jotka todellisesti ovat olleet kosketuksissa kyseessä olevain olosuhteiden kanssa, ovat vakuutettuja siitä, että maanviljelystyöläisiä ei voida riittävässä määrässä pitää suurilla maatiloilla puutteellisten asunto-olojen takia, sillä kaikki ne, jotka työläisilleen ja vuokralaisilleen ovat hankkineet kunnolliset asunnot, ovat siitä huomattavassa määrässä hyötyneet. Californian valtion siirtolaiskomissioni on selittänyt, että ne rettelöt, jotka puhkesivat mainitun valtion Wheatland nimisen paikan läheisyydessä elokuun 3 p:nä 1913, johtuivat juuri pääasiallisesti siitä tosiasiasta, että asunto-olot samoin kuin terveyssuhteetkin olivat kerrassaan sietämättömät.

Olot vaikeasti korjattavissa.

Sen vuoksi, että suuremmat yksityiset maakartanot ovat kaukana toisistaan, ollen ne eri paikkakunnillakin, työläisten kulettaminen paikasta toiseen ja eri vuodenaikoina tarvittavain maanviljelystyöläisten hankkiminen ja niiden maanviljelystöissä pitäminen ovat tässä maassa huonontuneet. Mitään yhtenäisyyttä ei ole kehittynyt kauppalain ja maaseutujen keskinäisissä suhteissa. Tämän maan kauppalat ja kaupungit ovat maanviljelijäin kauppapaikkoja ja entisten maanviljelijäin asuntopaikkoja. Tämän maan maanviljelijät paremmin kuin maanviljelystyöläisetkään eivät asu kylissä tai kauppaloissa., kuten useassa tapauksessa asiat ovat Europassa. Europalaisissa oloissa asuntosuhteet on helpommin ratkaistavissa kuin Yhdysvalloissa. Etelässä ainoastaan muutamissa määrätyissä seuduissa maanviljelijät perheineen asuvat kauppalassa tai kaupungissa ja siinä sivussa sitten harjottavat maanviljelystä. Näin ollen siellä tavallisesti on verrattain vähän eroavaisuutta kaupunkilaisten ja maanviljelijäin tehtäväin ja ammattien välillä. Täällä näiden tehtäväin välinen eroavaisuus on sitäkin suurempi ja siksi kuleksivan työväestön tarve onkin niin tavattoman suuri n. s. sesonkitöiden suoritusten aikana. Huomioonottamatta sitä, mitä Californian valtion siirtolaisuuskomissioni ja New Yorkin valtion terveyslautakunta ovat tehneet, kerrassaan vähän on tehty kuleksivan työväestön asuntosuhteiden parantamiseksi Voidaan tässä ottaa vielä huomioon, että muutamat valtiot ovat tutkineet kämpissä asuvien työläisten asuntosuhteita ja kaikki ovat tulleet siihen johtopäätökseen, että ne ovat olleet kerrassaan kurjat. Puhtaus on ollut puutteellinen, ravintoaineet todellisuudessa kelvottomia, ollen vielä ruokalajitkin perin rajotetut ja kaikkialla yleisesti harjotetaan väärytttä, palkat maksetaan myöhemmin kuin ne oikeastaan pitäisi maksaa, pidätetään siis työläisten palkat joitakin aikoja j. n. e. Kämppäasuntojen suuruuden määritteleminen ja niiden tarkastaminen on kokonaisuudessaan lyöty lainin.

Parannusten perusedellytykset.

Riittävän palkan ja kohtuullisen työpäivän lisäksi kämppäoloista puhuttaessa olisi otettava huomioon seuraavat työläisiä koskevat seikat: 1) puhdas ja terveellinen ravinto puhtaissa ruokailuhuoneissa; 2) kunnolliset nukkumapaikat jokaiselle työläiselle; 3) kylpy- ja pesulaitokset; 4) lääkärin avustus kaikille; 5) välttämättömät huvi- ja virkistysvälineet.

Muutamat virkailijat ovat tehneet hiljattain suunnitelmia, millaisia työläisten kämppäasunnot tulisi olla, jos mieli niiden tyydyttää nykyiset terveyssuhteita koskevat vaatimukset.

Paljon suunnitelmia paperilla.

Enin huomiota herättäneet ovat ne esitykset, jotka Californian valtion siirtolaisuus- ja asunto-oloja tutkiva komissioni aikanaan valmisti. Yhdysvaltain erinäiset virastot ovat kiinteästi seuranneet näitä mainittuja suunnitelmia silloin, kun on ollut kysymys työläisten asuntojen rakentamisesta. New Yorkin valtion terveyslautakunta on huolellisesti valmistanut puhtautta koskevat neuvot ja siinä on yksi luku omistettu kämppäin rakennusta koskeville asioille, ja kansallisen puolustusneuvoston alakomiteat ovat yleisesti laatineet myöskin määrätyt suunnitelmat, joita on seurattava silloin kun sesonkityöläisille ja muille teollisuustyöläisille asunnoita rakennetaan.

Yhdysvaltain kansalaisten yleistä terveyttä huolehtivan neuvoston johtajat ovat, tutkineet samoja asioita.

Sittemmin ovat Ohion valtion virkailijat tutkineet niitä esityksiä, joita on tehty työläisten asuntosuhteisiin nähden ja Wisconsinin sekä myöskin Pennsylvanian virkailijat ovat päättäneet tutkia työläisten asuntosuhteita.

Edellä mainittujen valmistelujen perusteella voidaan asuntojen rakentamisessa otta huomioon seuraavat puhtautta koskevat asiat:

Ensimäiseksi on otettava huomioon, minkälaisille paikoille on kämpät rakennettava. Kämpän ympäristön pitää olla kuiva ja sellainen, että vesi helposti voidaan johtaa pois ja tämän lisäksi hyvä juomavesi pitää olla saatavissa. Myöskin on otettava huomioon, että auringon valoa saadaan kylliksi ja tuuli pääsee vapaasti puhaltamaan asumuksiin.

Kämppärakennukset, teltat ja laudoista rakennetut huoneet ovat rakennettavat riveihin siten, että niiden ympäristö voidaan helposti pitää puhtaana. Navetat, tallit ja käymälähuoneet tulee olla noin 50 tai 100 jalan päässä asuinrakennuksista. Tallien ja jätteiden heittopaikkain tulee olla vähintäin 600 jalan päässä keittiöstä ja ruokailuhuoneesta ja 500 jalan päässä nukkumapaikoista. Pesulaitosten tulee olla vähintäin 75 jalan päässä asunnoista ja 200 jalan päässä keittiöstä ja ruokailuhuoneesta; muutamat virkailijat ovat esitelleet, että näiden viimeksi mainittujen rakennusten välimatkan tulee olla vähintäin 50 jalkaa. Jätteiden polttolaitos, jos nim. sellaista käytetään, pitää olla keittiön ja ruokailuhuoneen läheisyydessä ja ainakin 75 jalan päässä nukkumahuoneista.

Puhdas ja terveellinen vesi täytyy olla saatavissa keittämistä, juomista ja pesemistä varten. Vedenottopaikkain tulee olla vapaan kaikista terveydelle vaaarallisista aineksista. Kaivo on varustettava sillä tavalla, että maan päällysvesi ei pääse siihen vapaasti juoksemaan, eikä vettä mitenkään voida sopimattomalla tavalla liata. Vanhentuneet kaivot ovat täytettävät ja uudet niiden tilalle kaivettavat.

Jos veden arvellaan jollain tavalla pilaantuneen ja epäillään sen käyttökelpoisuutta, tulee se joko tisleerata tai keittää. Kaikkien käymäläin alle kaivettujen kuoppien tulee olla vähintäin 200 jalan päässä kaivosta ja siten laitettuja, että siltä suunnalta, missä nuo mainitut kuopat sijaitsevat, vesi ei mitenkään voi kaivoon juosta; vesi on usein tarkastettava: jos vettä säilytetään erikoisissa varastoissa, on ne peitettävä sillä tavalla, että säiliössä oleva vesi varmasti pysyy puhtaana: jokaiselle kämppäin miehistöön kuuluvalle henkilölle on hankittava omituinen juomakuppi.

Mukuuhuoneitten lattiain pitää olla selaisia, että ne helposti voidaan pitää puhtaina ja jos ne ovat puusta, tulee niiden olla maan pinnan yläpuolella, että ilma vapaasti pääsee alitse kulkemaan. Seinät ja katot eivät saisi vuotaa. Ovissa ja ikkunoissa pitäisi olla sihdit, etteivät hyönteiset ja säsket pääse sisälle. Ikkunat tulee tehdä sellaiset, että ne helposti voidaan tarvittaissa avata.

Californian siirtolaisvirasto ja Yhdysvaltain muutkin komiteat joista edellä jo mainittiin, ovat esittäneet, että asunnoissa tulisi olla 500 kuutiojalkaa ilmaa kutakin henkilöä kohti. Ohion valtiossa esitettiin, että ilmaa ei saisi olla vähemmän kuin 400 kuutiojalkaa. On esitetty, että kutakin 14 vuotiasta tahi sitä nuorempaa lasta kohti tulisi olla tilavuuden vähintäin 200 kuutiojalkaa. Lattian pinta-alaa pitäisi olla vähintäin 50 neliöjalkaa kutakin huoneessa asuvaa henkilöä kohti. — Tilavuus kutakin henkilöä kohti pitäisi olla ainakin sellainen kuin edellä kerrottiin, ellei tilapäisesti voida avata huoneen sivuja tai jotenkuten muuten voida saada ilmanvaihtoa hyväksi. Sängyt, jos sellaisia käytetään, pitää olla raudasta, eivätkä saa olla kolmikerroksisia muulloin kuin joissakin erikoistapauksissa. Sänkyjen tai makuuhinkaloiden välilä tulee olla vähintäin kaksi jalkaa ja tulee niiden olla ainakin yhden jalan lattian yläpuolella.

Keittiöt ja ruokailuhuoneet tulee olla puhtaat ja siten rakennetut, että ne voidaan ilman suurempia vaikeuksia puhdistaa. Ulosjohtavissa ovissa pitää olla sihdit, eteivät hyönteiset pääse sisälle. Huoneiden tulee olla ilmavia ja hyvin valaistuja.

Ravintoaineiden jätteet ovat koottavat sitä varten valmistettuihin astioihin ja ne puhdistettava vähintäin kaksi kertaa viikossa. Paperien ja muiden roskien säilytyskorit ovat asetettavat nukkumahuoneiden läheisyyteen ja ne ovat säännöllisesti tyhjennettävät. Ravintoaineiden jätteet on joko haudattava, poltettava taikka annettava sioille. Niitä ei saa antaa kanoille ravinnoksi. Jos ne haudataan maahan, niin on kaivettava syvät haudat ja huolellisesti peitettävä. Polttaminen kuitenkin on paras ja varmin keino puhtauden säilyttämiseksi.

Miesten ja naisten ulkohuoneet eli käymälät ovat pidettävät puhtaina. Eri sukupuolten toiletit on rakennettavat vähintäin 50 jalan päähän toisistaan. Kaikissa niissä tulee olla sihdit ovisso ja ikkunoissa, etteivät kärpäset ja muut pienet elävät voi päästä sisään. Kun ne muutetaan paikasta toiseen, on vanha kuoppa huolellisesti peitettävä. Kalkkia ja muita aineita on käytettävä liiallisen lemun ja basillien syntymisen ehkäisemiseksi. Tilaa niissä tulee olla yksi istuin jokaista 20 henk. kohti.

Jokaisen nukkumahuoneuston läheisyydessä tulee olla kylpylaitokset, kylpyammeet ja suihkut; vähintäin yksi kylpyamme jokaista 20 henkilöä kohti. Suihkuja suositellaan erikoisesti sikäi, että ne on helppo panna kokoon ja voidaan helposti pitää puhtaina. Käytetty vesi tulee huolellisesti johtaa likaviemäreihin. Saippua ja pyyheliinat tulee työnantajain hankkia ilman erikoismaksua. Yhteiset pyyheliinat on pidettävä huolellisesti puhtaina, usein vaihdettava puhtaat likaisten tilalle; yksityiset pyyheliinat ovat suosituimpia, mutta paperisetkin ovat jotakuinkin tyydyttäviä.

Avonaiset lantakasat ovat poistettavat ja asuinkämppäin läheisyydessä olevat tallit ja navetat ovat pidettävät puhtaina. Kaikki lattiat ovat puhdistettavat vähintäin kaksi kertaa viikossa. Keittiöt ja ruokailuhuoneiden lattiat joka päivä.

Sylkyastioita pitää olla kaikissa asuinhuoneissa ja ne pitää päivittäin puhdistaa.

Vaatteiden kuivausta ja pesua varten tulee olla erikoiset huoneet käytettävinä. Vaatteiden pesettäminen pitää antaa erikoisen henkilön huoleksi, hänen velvollisuutensa ollen hankkia pesijä tai pesijätär ja huolehtia että kaikkien vaatteet pidetään puhtaina.

Kaikki sellaiset henkilöt, jotka käsittelevät ravintoaineita, pitää tarkastuttaa ja erikoisesti on otettava huomioon, etteivät nämä viimeisinä vuosina ole sairastaneet tuberkuloosia, tai jotain muuta vaarallista tautia. Tarttuvien tautien saastuttamat henkilöt eivät saa työskennellä keittiössä eikä ruokailuhuoneissa.